

מאמר

השלכותיו של יום הבחירות לכנסת על דיני העבודה

עו"ד אנדראה קאופמן- חיקין

מאמר זה מרכז סוגיות שונות הקשורות לעובדים ביום הבחירות, לקראת יום הבחירות לכנסת.

בהתאם לסעיף 10 לחוק יסוד הכנסת, יום הבחירות לכנסת הוא יום שבתון, אולם שירותי התחבורה ושאר שירותים ציבוריים, כפי שתקבע ועדת הבחירות המרכזית לכנסת בסמוך ליום הבחירות, יפעלו כסדרם. כמו כן, אין איסור בחוק על העסקתם של עובדים ביום הבחירות מרצונם. לפיכך, ניתן להעסיק ביום הבחירות עובדים אשר הסכימו לכך.

תשלום לעובד שנעדר ביום השבתון

סעיף 136 (*) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (להלן: "חוק הבחירות") קובע, כי עובד שעבד אצל מעסיקו 14 ימים רצופים סמוך ליום הבחירות, וכן עובד שעבד בעבודות יזומות אצל אחד המוסדות הציבוריים לפחות 14 ימים מתוך החודשיים שלפני יום הבחירות, ישלם לו המעסיק את השכר שהעובד היה משתכר אצלו ביום הבחירות אילו לא שבת.

חישוב תשלום בגין יום הבחירות

על פי חוק הבחירות, שכרו של עובד חודשי לא יפגע בשל יום הבחירות (בזהה לחודשים בהם נפלו החגים). במידה ומדובר בעובד יומי או שעת, יקבל העובד שכר עבור יום השבתון כאילו ועבד ביום זה. מאחר ולא קיימת התייחסות מפורשת בחוק או בפסיקה לעניין אופן חישוב שכרו של עובד יומי/שעתי, נראה כי הדרך הנכונה לחישוב שכרו תהיה על פי ממוצע משכורותיו של העובד בחודשים שקדמו ליום הבחירות חלקי מספר ימי עבודה בפועל.

לעניין זה, עשויות להיות מספר פרשנויות אפשרויות, לאופן חישוב "ממוצע שכרו של העובד" לצורך גובה התשלום בגין יום השבתון כאמור:

1. על פי ממוצע שכרו של העובד, בהתאם לשלוש המשכורות הרצופות המלאות ביותר, בשנה שקדמה לבחירות.
2. על פי ממוצע שכרו של העובד, בהתאם לשלושת החודשים שקדמו ליום הבחירות.
3. על פי ממוצע שכרו של העובד, בהתאם לשנים עשר החודשים שקדמו ליום הבחירות.

גמול בגין עבודה ביום השבתון

לעניין העסקת עובדים ביום השבתון (בין אם עסקינן בעובדים בשירותים ציבוריים כאמור לעיל ובין אם לאו), לא קיימת כל הנחיה באשר לגובה התשלום שינתן לעובד שעבד בפועל ביום הבחירות.

בעקבות נוהג שהשתרש במשק, המבוסס על פסיקת בית הדין האזורי לעבודה (***)^(***), חוזר התאחדות התעשיינים, הוראות התקשי"ר לגבי עובדי מדינה והנחיית יו"ר ועדת הבחירות בעבר (השופט תאודור אור), גובה השכר לעובד שעבד ביום הבחירות יהיה בשיעור של 200% משכרו הרגיל של העובד או לחילופין שכר רגיל ובנוסף לכך שעות חופשה חלף שעות העבודה בפועל ביום הבחירות.

יודגש, כי לגבי עובדים שלא מועסקים בשירותים ציבוריים, יכול ויסכימו העובד והמעסיק על שכר גבוה יותר.

תשלום לעובד זר ביום הבחירות

בנושא העובד הזר החקיקה שונה ותוקנה מספר פעמים עקב התקיימות הבחירות בשנים האחרונות בתדירות גובהה. בהתאם לסעיף 136א לחוק הבחירות (**)^(**) השבתון חל על כלל העובדים, למעט עובד שאינו אזרח ישראלי, המועסק בענף הסיעוד ע"י יחיד, בענף המלונאות, בענף ההסעדה, בענף הבניין, בענף החקלאות או בענף התעשייה.

כמו כן, עובד שאינו אזרח ישראלי, שנעדר מעבודתו ביום הבחירות אף על פי שהתבקש להגיע לעבודה, לא יהיה זכאי לתשלום בגין יום היעדרות זה. אולם זכות לתשלום על פי חוק ליום עבודה ביום הבחירות קיימת אם העובד נעדר מעבודתו בשל אחת מהנסיבות הבאות: מחלה, חופשה שנתית, אבל, ימי חג, מנוחת פיצוי חלף מנוחה שבועית או היעדרות מותרת לפי [חוק עבודת נשים](#).

תחילתו וסופו של השבתון

שעות השבתון לא מוגדרות וקיימות שתי פרשנויות ביחס לתחילתו וסיומו של יום זה. פרשנות אחת גורסת, כי תחילתו של יום השבתון וסופו הם בהתאם לסעיף 2 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, המגדיר יום כתקופה מחצות הלילה עד חצות הלילה שלאחריו.

מה במבזק

מאמר

■ השלכותיו של יום הבחירות לכנסת על דיני העבודה

חוזר

■ דיווח ותשלום דמי ביטוח עבור עובדים במערכת הבחירות לכנסת ה-25 בחודש נובמבר 2022

■ תשלום שכר לעובדים זרים ביום הבחירות

סיכום של דברים

מאמר זה מרכז סוגיות שונות הקשורות לעובדים ביום הבחירות, לקראת יום הבחירות לכנסת.

בהתאם לפרשנות השנייה (העולה בקנה אחד עם הפרשנות שניתנה בעבר על ידי משרד הכלכלה), מאחר והרציונל העומד מאחורי יום השבתון הוא מימוש זכות הבחירה של הבוחר, נראה כי יש לראות את תחילתו וסופו של יום השבתון בהתאם לשעות פתיחת הקלפיות, כקבוע בחוק הבחירות. על פי חוק הבחירות, שעות פתיחת הקלפיות יהיו בין 07:00 - 22:00.

(*) חוק הבחירות (תיקון מס' 73) הוראת שעה, תש"ף-2019, ילקוט פרסומים מס' 2789 מיום 12.12.2019 (** חוק הבחירות (תיקון מס' 75), (חוק הבחירות לכנסת העשרים וארבע) הוראות מיוחדות ותיקוני חקיקה) תשפ"א-2020, מיום 23.12.2020 (***) ד"מ 1990/01 ששון משה נ' ר. ד. בנין שלם בע"מ, מיום 1.1.2003

הכותבת – משרד לוי אטינגר נקדימון ושות', משרד עורכי דין

אין במידע המופיע באתר "כל עובד" או בשירות הניתן למנויי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטיים ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים.

חוזרים

דיווח ותשלום דמי ביטוח עבור עובדים במערכת הבחירות לכנסת ה-25 בחודש נובמבר 2022

המוסד לביטוח לאומי פרסם חוזר אשר מטרתו עדכון השינויים בדיווח ובתשלום דמי ביטוח עבור עובדים במערכת הבחירות לכנסת ה-25. להלן עיקרי החוזר:

ביום 01/11/2022 (ז' בחשוון תשפ"ב) צפויים להתקיים הבחירות לכנסת ה-25.

לקראת הבחירות ובמהלכן מבצעים המועמדים, המפלגות הקיימות, המפלגות החדשות וועדת הבחירות תשלומים שונים. בחוק מיסוי תשלומים בתקופת הבחירות, התשנ"ו - 1996 (להלן: "החוק"), ובתקנות מיסוי תשלומים ביום הבחירות התשנ"ו - 1996 נקבעו הוראות מיוחדות למיסוי תשלומים בתקופת הבחירות (להלן: "הוראות הדין המיוחד"). הוראה זו כוללת הנחיות הן לגבי תשלומים שחלים עליהם הוראות הדין המיוחד, והן לגבי תשלומים אחרים המשולמים בגין בחירות. "תקופת בחירות" - היא כל אחד מאלה:

1. תקופה של 30 ימים המסתיימת יום לאחר היום שבו נערכות הבחירות המוקדמות למועמדי המפלגות כמשמעותן בסעיף 17 לחוק המפלגות (בחירה בהליך שהוגדר בתקנון המפלגה).
2. תקופה של 60 ימים המסתיימת ביום ה-14 שלאחר יום הבחירות. לפיכך "תקופת הבחירות" תהיה מיום 17.09.2022 ועד ליום 15.11.2022.

הגדרת "תשלומים"

הוראות הדין המיוחד חלות אך ורק על תשלומים שנתקיימו לגביהם התנאים הבאים:

1. התשלום הוא בעד עבודה או שירות בשל הבחירות, שנעשו ב"תקופת הבחירות", בעד הסעת נוסעים או הובלה או החזר הוצאות בשל הבחירות שבוצעו או הוצאו לפי העניין, בתקופת הבחירות, אך לא בעד דמי שכירות.
2. המשלם הוא אחד מאלה:
 - מפלגה כהגדרתה בסעיף 1 לחוק המפלגות.
 - מועמד לבחירות מוקדמות, כמשמעותו בסעיף 16 לחוק המפלגות.
 - רשות הממונה על-פי דין על ביצוע הבחירות.

חברות כח אדם אינן נחשבות כמשלם.

3. העבודה או השירות נעשו רק ב"תקופת הבחירות" כמוגדר לעיל.
4. מקבל התשלום מועסק על ידי המשלם או נותן לו שירות ב"תקופת הבחירות" בלבד, דהיינו אינו נמנה על עובדיו או ספקיו הקבועים של המשלם. לעניין זה, מקבל לרבות מזכיר ועדת הקלפי המועסק ע"י הרשות הממונה על ביצוע הבחירות על פי דין, גם אם הוא מועסק לא רק בתקופת הבחירות.
5. תשלום השכר למי שהועסק ב"תקופת הבחירות", הנו כדלקמן:
 - לגבי בחירות לכנסת ה-25 - התשלום הכולל למקבל אחד אינו עולה על 18,000 ₪.
 - שכר זה מהווה הכנסה חייבת בדמי ביטוח רק לעניין נפגעי עבודה.

סיכום של דברים

המוסד לביטוח לאומי פרסם חוזר אשר מטרתו עדכון השינויים בדיווח ובתשלום דמי ביטוח עבור עובדים במערכת הבחירות לכנסת ה-25.

6. עובד המועסק בתקופת הבחירות והכנסתו עד לגובה התשלום שפורט בסעיף 5 לעיל - נקבע בהתאם לסעיף 2 (א)(2) לחוק מיסוי התשלומים בתקופת בחירות, התשנ"ו-1996, כי: "על אף הוראות כל דין לא יראו תשלום שניתן למקבל - כהכנסה לעניין חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, למעט לעניין ביטוח נפגעי עבודה."

לכן, עובד אשר עובד בתקופת הבחירות מבוטח לענף נפגעי עבודה בלבד, ואין לראות בתשלום זה כהכנסה השוללת את זכאותו לקבלת דמי אבטלה או כל גמלה אחרת.

לאור האמור לעיל, תקופת עבודה זו גם לא תיחשב כתקופת הכשרה לצורך זכאותו לגמלאות.

תשלום הנו תמורה בכסף או בשווה כסף בעד עבודה או שרות בשל הבחירות שהוצאו על ידי משלם בתקופת הבחירות, בעד הסעת נוסעים או הובלה או החזר הוצאות בשל הבחירות **ובלבד שלא נעשו במהלך עסקו, משלח ידו או עבודתו של המקבל.**

אופן הדיווח והתשלום של דמי הביטוח

1. עבור עובדים המועסקים בתקופת הבחירות כמפורט במכתב זה, ישולמו דמי ביטוח בגין תקופת הבחירות לכנסת ה- 25 :
 - בשיעור מופחת 0.47% - עד לסכום של 6,331 ₪ (60% מהשכר הממוצע - נכון ל-1.1.2020, ללא שינוי).
 - בשיעור מלא 2.06% - עד לסכום ההכנסה של 18,000 ₪ (הכנסה זו נקבעה על ידי מס הכנסה).
2. על-פי החוק, חל מועד הדיווח והתשלום של דמי הביטוח ב- 15 בחודש בעבור החודש שקדם לו.
3. **דיווח** עבור עובדים ב"תקופת הבחירות" יתבצע על ידי הגשת טופס "דין וחשבון עבור העסקת עובדים ע"פ חוק מיסוי ותשלומים התשנ"ו-1996" (ראה נספח המצורף לחוזר זה).
- ניתן להגיש את הטופס בצורה ידנית או כקובץ ממוחשב (excel/word) וכדומה. את הטופס יש להעביר לסניף הביטוח הלאומי בו מתנהל תיק הניכויים.
4. **תשלום** דמי הביטוח יתבצע באופן הבא:
 - את דמי הביטוח ניתן לשלם באמצעות דף שוברים הנשלח למעסיקים בתחילת השנה או באמצעות אתר התשלומים תחת הכותרת "חוב אחר", לאחר שהחיוב יופיע בתיק הניכויים.

תשלום שכר לעובדים זרים ביום הבחירות

ביום 19.10.2022 פרסמה זרוע העבודה הודעה בעניין תשלום שכר לעובדים זרים ביום הבחירות. להלן ההודעה במלואה:

יום הבחירות הינו יום שבתון כקבוע בסעיף 10 לחוק-יסוד: הכנסת, זאת למעט שירותים ציבוריים שיפעלו כסדרם. נציין לעניין השירותים הציבוריים, כי ועדת הבחירות המרכזית קבעה את סוג השירותים וזמן הפעלתם בהתאם לסעיף 71א לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], תשכ"ט-1969, אולם אלו אינם רלוונטיים לענייננו.

המגבלה היחידה הקבועה לעניין תחולת השבתון, מתייחסת לוותק העובד במקום העבודה (סעיף 136 לחוק הבחירות לכנסת). עוד יודגש, כי אין בחקיקה דלעיל התניה בין זכאות העובד לבחור או במימוש זכות זו (זאת, אגב, להבדיל מחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה - 1965, אשר גם הוא אמנם אינו מבחין לעניין זה בין סוגי עבודות, סוגי עובדים או סוגי מעסיקים, אולם הוא חל רק אם הבחירות חלות בתחומה של רשות מקומית פלונית).

משאין הבחנה בחוק בין הסוגים השונים של העובדים, הרי שלא ניתן לשלול קיומה של הזכות על העובדים הזרים.

לשאלות נוספות בנושא, ניתן לפנות בדואר אלקטרוני ליחידה הממונה על זכויות עובדים foreignr@labor.gov.il.

החוזרים במלואם נמצאים באתר "כל עובד" www.koloved.net

סיכום של דברים

ביום 19.10.2022 פרסמה זרוע העבודה הודעה בעניין תשלום שכר לעובדים זרים ביום הבחירות.

עורכת: עו"ד מיטל דולב-בלט ביצוע גרפי: אולגה פאי

אין במידע המופיע באתר "כל עובד" או בשירות הניתן למנויי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים.